

TEZĂUR LITURGIC
15 NOIEMBRIE

**VIATA
SF. MUCENICI
GURIE, SAMONA
SI AVIV
DE LA
EDESA SIRIEI**

ROMAN, 1993

VIATA SF.MUCENICI GURIE,SAMONA SI AVIV DE LA EDESA SIRIEI

Când Biserica lui Dumnezeu era prea mult prigonită de slugile diavolului Dioclețian și Maximian și era înconjurată de multe primejdii, ca o corabie pe marea lumii, în acea vreme se aflau aproape de cetatea Edesei doi bărbați dreptcredincioși și cu fapte bune, anume Gurie și Samona. Ei viețuiau în locuri deosebite, ca într-un liman neînviforat; dar, fiind crescuți în Edesa, n-au voit a rămâne într-însa, pentru gâlcevile și fărâdelegile ce se făceau în cetate, precum zice David: Văzut-am fărâdelege și pricire în cetate. Ci, fugind de lume și de răutățile ei, au ieșit afară din cetate și, depărtându-se de oamenii cei necredincioși, se apropiau de Unul Dumnezeu, crezând în El și slujindu-I cu osârdie ziua și noaptea, în post, în rugăciune și în păzirea sfintelor Lui porunci. Dar nu numai ei singuri slujeau Domnului cu credință, ci și pe alții îi povățuiau; apoi pe mulți necredincioși, întorcându-i de la închinarea de idoli, îi aduceau către adevăratul Dumnezeu.

Deci, înștiințându-se despre dâșii Antonin, care era pus atunci de împărații romanilor ca stăpânitor în cetatea Edesei, a poruncit îndată să-i prindă pe ei și pe toți cei care urmau învățaturii lor. Fiind prinși de pagini, mărturisitorii lui Hristos, Gurie și Samona, și împreună cu dâșii mulțime de credincioși, au fost ținuți sub strajă până la o vreme. Iar după câțeva vreme, chemând Antonin pe urmașii lui Hristos, a poruncit tuturor să se plece poruncii împăratului și să aducă jertfă idolilor; dar nici unul n-a voit să se lepede de Domnul lor. Atunci a poruncit să pună asupra lor răni multe, gândind că de va îndupleca spre închinarea de idoli pe învățătorii creștinilor, apoi și ceilalți se vor pleca cu lesnire. Pentru aceea numai pe Gurie și pe Samona i-a oprit la întrebare, iar pe ceilalți, certându-i cu bățai, i-a eliberat la casele lor ca și cum și-ar fi făcut milă cu dâșii.

Deci, pe cei doi sfinți mărturisitori punându-i înaintea judecății, a zis către dâșii: „Marii noștri împărați vă poruncesc ca, depărtându-vă de credința creștinească, să vă închinați marelui zeu Die (Joie) și să-i aduceți tămâie în capiștea lui”. La aceasta Sfântul Samona a răspuns: „Nu ne vom depărta de credința cea dreaptă, prin care așteptăm să dobândim viață fără de moarte și nu ne vom închina lucrurilor făcute de mâini omenești”. Iar

Antonin a zis: „Sunteți datori a împlini desăvârșit porunca împărătească”.

Gurie a răspuns: „De sfânta noastră credință cea fără prihană nu ne vom lepăda niciodată, nici nu ne vom învoi cu dorința omenească cea rea și pierzătoare, ci vom face voia Domnului nostru, Care a zis: Tot cel ce Mă va mărturisi înaintea oamenilor și Eu îl voi mărturisi pe el înaintea Părintelui Meu, Care este în ceruri. Iar cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, Mă voi lepăda și Eu de dânsul înaintea Părintelui Meu, Care este în ceruri”. Atunci a început judecătorul a-i îngrozi cu moarte, dacă nu se vor supune voii împărătești. Dar Sfântul Samona i-a răspuns cu îndrăzneală, zicând: „Noi nu vom muri, o, muncitorule, făcând voia Ziditorului nostru, ci mai vârtos vii vom fi în veci. Iar de vom urma poruncii împărătești, deși nu vom fi uciși de tine, vom pieri singuri”. Acestea auzindu-le judecătorul Antonin, a poruncit să arunce pe sfinți într-o temniță întunecoasă.

În acea vreme a venit în Edesa ighemonul Muzonie, fiind trimis de păgânii împărați pentru uciderea creștinilor. Acela, scoțând din temniță pe Sfinții Mucenici Gurie și Samona, i-a pus înaintea sa și a zis către dânsii: „Aceasta este porunca împăraților noștri, ca să aduceți vin și tămâie la altarul lui Die. Iar de nu, apoi eu vă voi pierde cu multe munci.

Căci trupul vostru îl voi zdrobi cu bățai; apoi, spânzurându-vă de mâini și de picioare, voi rupe toate încheieturile trupurilor voastre și voi pune asupra voastră munci noi, nemaiauzite, pe care nu le veți putea răbda”.

Sfântul Samona la acestea a răspuns: „Ne temem mai tare de viermii cei neadormiți și de focul cel nestins, care este gătit tuturor celor ce s-au lepădat de Domnul, decât de muncile pe care le-ai pomenit tu; pentru că Acela, Căruia îi aducem jertfă înțelegătoare, ne va întări pe noi în munci și nebiruiți ne va arăta; după aceea răpindu-ne din mâinile tale, ne va sălășlui unde este petrecerea tuturor celor ce se veselesc. Deci, nu ne temem de îngrozirea ta, pentru că tu te într-armezi numai împotriva trupului, iar sufletul nu-l poți vătăma. Căci până când sufletul viețuiește în trup, până atunci mai mult se curățește și se luminează prin muncile care se aduc trupului; și cu cât se strică omul nostru cel din afară, cu atât se înnoiește cel dinăuntru. De aceea prin răbdare alergăm spre nevoința care ne stă înaintea”.

Iar ighemonul iarăși a zis: „Lăsați nebunia voastră și ascultați sfatul meu; depărtați-vă de rătăcirea voastră și faceți porunca împăratului, că nu veți putea răbda muncile pe care vi le-am gătit vouă”. Sfântul Gurie a răspuns: „Nici n-am rătăcit,

precum ți se pare, nici nu vom asculta sfatul nebuniei tale, nici voi împărătești nu ne vom supune. Căci nu vom fi atât de mici la suflet și nebuni ca, temându-ne de muncile tale, să mâniem pe Domnul nostru. Deci nu ne vom teme, căci suntem robii Aceluia, Care, arătându-ne bogăția bunătății Sale, și-a pus sufletul pentru noi. Apoi, oare să nu stăm și noi pentru Dânsul, împotriva păcatului până la sânge? Vom sta tare, pentru Iisus, Cel ce ne întărește pe noi. Vom sta neclintiți de meșteșugirile vrăjmașului; vom sta până când vom surpa pe vrăjmașul cel ce s-a sculat asupra noastră”.

Deci, văzându-i muncitorul neclintiți în credința lor, s-a întors spre a-i munci și a poruncit să lege pe unul de o mână și pe altul de altă mână și așa să-i spânzure; iar de picioarele lor să lege câte o piatră grea. Așa au răbdat spânzurați de la ceasul al treilea până la ceasul al optulea; iar ighemonul în acea vreme zăbovea, judecînd pe alții. După aceasta i-a întrebat de voiesc să se plece poruncii împărătești ca să scape de munci. Iar ei au rămas neschimbați în mărturisirea lor cea bună. Atunci a poruncit muncitorul să-i dezlege și să-i arunce într-o temniță foarte întunecoasă, în care nu strălucea niciodată lumina soarelui, nici vântul nu o răcorea. Și au petrecut în acea temniță din ziua cea dintâi a lui august până la zece noiembrie,

având picioarele legate în obezi. Iar ei, răbdând închisoare, foame și sete, mulțumeau lui Dumnezeu.

După o închisoare atât de grea și îndelungată, au fost scoși la judecată înaintea ighemonului. Sfântul Gurie era abia viu, fiind slăbit de nevoia cea mare a temniței, de multă foame și sete; iar Sfântul Samona era sănătos. Și i-a întrebat ighemonul, zicând: „Oare nu v-ați socotit atâta vreme în temniță și nu v-ați schimbat inima voastră cea împietrită, ca să ascultați sfatul meu cel bun, ca, cinstind pe zeii noștri, să scăpați de niște asemenea nevoi?”.

Sfinții au răspuns: „Cele ce am grăit ție mai înainte, acelea grăim și acum: Nu ne vom depărta de Domnul nostru Iisus Hristos, iar tu muncește-ne pe noi cum voiești!”. Deci, a poruncit muncitorul să ducă în temniță pe Sfântul Gurie, care era bolnav, că nu voia să-l muncească atunci ca să nu moară degrabă; pentru că încă nădăjduia că îl va îndupleca spre a sa păgânătate. Iar pe Sfântul Samona a poruncit să-l spânzure de un picior cu capul în jos, iar de celălalt picior să-i lege o greutate de fier.

Și a fost spânzurat astfel, de la ceasul al doilea din zi până la ceasul al nouălea. Atunci li s-a făcut

milă de dânsul ostașilor care stăteau împrejur, și-l sfătuiau rugându-l să se plece poruncii împărătești și să scape de acele munci grele. Iar el nu le răspundea nimic, ci, uitându-se la cer, se ruga lui Dumnezeu din adâncul inimii și pomenea minunile Lui cele din veac, zicând:

„Doamne, Dumnezeul meu, fără de a Cărei voie nici o pasăre nu cade în laț! Tu, Care ai desfătat inima lui David în nevoi, Care pe proorocul Daniil l-ai arătat mai tare decât leii și pe cei trei tineri din Babilon i-ai făcut biruitori; Tu, Doamne, Cela ce știi neputința firii noastre, vezi războiul care s-a sculat asupra noastră, căci se sârguiește vrăjmașul să zădărnicească lucrul mâinilor Tale și să ne lipsească pe noi de slava care este la Tine. Ci Tu, cu ochiul bunei Tale îndurări, caută spre noi și păzește în noi nestinsă făclia poruncilor Tale și cu lumina Ta îndreptează pașii noștri și ne învrednicește a ne îndulci de fericirea Ta; că bine ești cuvântat în vecii vecilor”.

Astfel rugându-se pătimitorul, un om scria repede cele grăite de dânsul. Apoi a poruncit ighemonul să dezlege pe Samona, dar fiind dezlegat nu putea să stea pe picioarele sale, pentru că încheieturile genunchilor și ale coapselor se rupseseră din locurile lor. Deci, luându-l slujitorii, după porunca

muncitorului, l-au dus în temniță și l-au pus lângă Sfântul Gurie.

Iar în luna noiembrie în 15 zile, Mozonie ighemonul, sculându-se la cântarea cocoșilor, a mers în divan unde se făceau judecățile și mergeau înaintea lui purtătorii de arme; apoi a șezut la judecată cu mare mândrie și a poruncit să aducă înaintea sa pe Gurie și Samona. Sfântul Samona mergea între doi ostași, ținându-se de dânșii cu amândouă mâinile și șchiopătând cu picioarele, pentru că erau rupte din încheieturi de când fusese spânzurat. Iar pe Gurie l-au dus slujitorii, fiindcă nu mai putea să pășească câtuși de puțin, căci picioarele lui, care fuseseră strânse în obezi, erau rănite cumplit.

Căutând asupra lor, ighemonul a început a grăi: „Ați avut vreme destulă să vă luați seama și să alegeți ce este mai bine, viața sau moartea. Spuneți-mi dar acum, ce v-ați gândit? Oare v-ați săturat cu muncile ce au trecut și acum v-ați hotărât să împliniți porunca împărătească, pentru ca să vă îndulciți cu cei vii de lumina cea dulce?”. Sfinții au răspuns la acestea: „Socotitu-ne-am și ne-am ales ceea ce ne va fi nouă de folos. Am ales mai bine a primi moarte pentru Hristos, decât viața pentru lumea aceasta deșartă, pentru că destul ne este nouă vremea ce a trecut, în care ne îndulceam

de lumina zilei celei întunecate. Iar acum, sufletele noastre doresc a trece către lumina cea neînserată”.

Ighemonul a zis: „Mi-ați surzit urechile cu cuvintele voastre cele potrivnice. Eu pe scurt vă grăiesc și vă dau un sfat de folos: să puneți tămâie pe altarul lui Die și apoi vă veți duce pe la casele voastre cu pace. Iar de nu, îndată voi porunci ca să vă taie capetele”. Sfinții au răspuns: „Nu sunt de trebuință multe cuvinte; iată suntem înaintea ta și ceea ce voiești a face, nu întârzia, ci fă, pentru că noi nu vom înceta a spune că suntem robi ai Domnului nostru Iisus Hristos și unui Dumnezeu ne închinăm, iar de închinarea idolilor ne lepădăm”. Atunci ighemonul a dat hotărâre asupra lor, ca să fie tăiați cu sabia.

Sfinții, auzind despre tăierea cu sabia, s-au bucurat mult, fiindcă mai degrabă se vor dezlega de trup și vor merge către Domnul Cel dorit. Deci tiranul a poruncit speculatorului, ca să pună pe mucenici într-o căruță și ducându-i departe după cetate, să le tăie capetele acolo. Atunci sfinții au fost duși după cetate, pe porțile cele dinspre miazănoapte, neștiind nimeni dintre cetățeni, pentru că toți dormeau în acea vreme. Apoi i-a suit pe un munte ce se chema Vetilavicle; acolo stând ostașii, a poruncit speculatorului să taie pe sfinți.

Iar sfinții coborându-se din căruțe, au cerut puțină vreme ca să se roage. Și rugându-se cu sârguință, au zis la sfârșit: „Dumnezeule, Părintele Domnului nostru Iisus Hristos, primește cu pace sufletele noastre”. Apoi întorcându-se Sfântul Samona către speculator, a zis: „Săvârșește porunca!”. După aceea, plecându-și sfintele lor capete sub sabie, au fost tăiați pe când se lumina de ziuă. Și astfel s-a săvârșit alergarea lor. Înștiințându-se credincioșii despre sfârșitul sfinților mucenici, au mers și au luat sfintele lor trupuri și le-au îngropat cu cinste.

Trecând câțiva ani, păgânul împărat Liciniu, care împărățea împreună cu marele Constantin, a venit în Nicomidia și, lepădându-se de Constantin, a pornit prigoană împotriva creștinilor, nepăzind așezământul pe care-l făcuse cu marele Constantin. Pentru că acesta, dând lui Liciniu pe sora sa de soție și, făcându-l părtaș al împărăției romanilor, a pus astfel de așezământ ca Liciniu să nu facă nici un rău creștinilor, deși era de credință pagină; ci pe fiecare să-l lase să viețuiască după cum va voi și orice credință va iubi, aceea să o țină.

Liciniu, neținând un așezământ ca acesta și lepădând dragostea către Constantin, făcătorul său de bine, s-a sculat asupra creștinilor în părțile Răsăritului și mulțime mare de dreptcredincioși îi pierdea cu felurite morți. Atunci în orașul mai sus

numit Edesa, în care pătimiseră mai înainte Sfinții Mucenici Gurie și Samona, era un diacon numit Aviv. Acesta, umblând prin tot orașul Edesa din casă în casă, învăța pe oameni credința creștinească și-i întărea în mărturisirea lui Hristos, încât pe mulți necredincioși îi sfătuia să trăiască cu plăcere de Dumnezeu.

Înștiințându-se despre dânsul eparhul cetății, anume Lisanie, a scris către împăratul Liciniu despre Aviv, că a umplut tot orașul Edesa cu înșelăciunea creștinească. Deci, îl întreba ce poruncește pentru dânsul. Pentru aceea Lisanie a scris către împăratul ca să ia de la dânsul stăpânire spre a munci pe creștini, căci încă nu-i era încredințată puterea spre a face ceva rău creștinilor. Iar împăratul îndată a scris înapoi către dânsul, să pedepsească cu moarte pe Aviv. Deci, luând Lisanie porunca împărătească, a trimis să caute pe Sfântul Aviv spre a fi muncit.

Sfântul Aviv petrecea atunci într-o casă neștiută, împreună cu mama sa și cu rudeniile sale, având sânguința spre înmulțirea sfintei credințe, pe care, unde nu putea pe față, o propovăduia în ascuns. Ostașii, căutând pe fericitul diacon Aviv prin toată cetatea, el, în loc să se ascundă, s-a dat pe față și, ieșind din casa sa, s-a dat singur în mâinile ostașilor. Acolo, întâlnind pe cel mai mare al

ostașilor, care avea numele Teoteki, a zis către dânsul: „Iată eu sunt Aviv, pe care aveți poruncă a-l căuta; deci, luați-mă și duceți-mă la cel ce v-a trimis”. Iar Teoteki, căutând către dânsul cu blândețe, a zis: „Nu te știe încă nimeni că ai venit la mine, omule; mergi dar și te ferește, ca să nu te vadă vreun ostaș și să te prindă”.

Sfântul a răspuns: „De nu mă vei lua tu, apoi mă voi duce singur și mă voi arăta eparhului și voi propovădui pe Hristosul meu înaintea împăraților și a domnilor”. Iar Teoteki, auzind acestea, l-a dus la Lisanie, care l-a întrebat pe Sfântul despre neam și despre nume. Iar Sfântul, mai întâi a spus că este creștin; apoi, spunându-și numele său, a zis că este dintr-un sat ce se numește Telseia. Lisanie îl silea să jertfească idolilor uneori cu îngroziri, alteori cu momeli, sînguindu-se a-l întoarce de la Hristos spre slujirea idolilor. Dar el era tare în mărturisirea lui Hristos, ca un stâlp neclintit și ca un zid nebiruit.

Muncitorul, neputând cu cuvinte a-l aduce la a sa păgânătate, a început a-l sili cu munci, căci a poruncit să-l spânzure și să-i strujească trupul cu unghii de fier. După aceea iarăși îl sfătuia cu cuvinte să se închine idolilor și să aducă tămâie pe altarul jertfelor păgânești. Iar sfântul îi răspundea cu bărbăție, zicând: „Nimic nu mă va despărți de

Dumnezeul meu, chiar dacă mă vei munci cu mii de munci și mai cumplite. Și l-a întrebat muncitorul: „Ce folos vă este vouă creștinilor din aceste munci pe care le răbdați pentru Dumnezeu vostru? Și ce răsplată aveți de aici că trupurile voastre se zdrobesc în bucăți și vă alegeți de bunăvoie moarte amară?”.

Sfântul a răspuns: „De ai fi vrut, o, muncitorule, să cauți cu adevărat spre nădejdea răsplătirii, care este făgăduită nouă de la Dumnezeu nostru, ai fi zis cu adevărat ceea ce a zis odinioară Apostolul Domnului: „Că nu sunt vrednice pătimirile vremii de acum față cu slava care o să se arate”. Iar muncitorul a râs de cuvintele mucenicului, socotindu-le neînțelepte, însuși fiind neînțelept, ticălosul. Apoi văzând că nu poate despărți pe bunul pătimitor de unul adevăratul Dumnezeu, l-a osândit să fie ars cu foc. Deci, făcând un foc mare afară din cetate unde era să fie pus mucenicul, mergea bucurându-se; pentru că voia să se aducă lui Dumnezeu jertfă și ardere de tot. Apoi îl urma mama sa și rudeniile sale, iar ei îl mângâiau și-l sfătuiau să nu se mâhnească pentru dânsul, ci mai vârtos să se bucure că merge să stea înaintea lui Hristos, pe Care-L va ruga pentru dânsii.

Venind la foc s-a rugat mult și, dând sărutarea cea mai de pe urmă maicii sale și tuturor cunoscuților

săi, a intrat în văpaie. Și îndată și-a dat sufletul în mâinile Domnului. Iar după ce s-a stins focul, a aflat mama sa dimpreună cu alții, trupul fiului său nevătămat de foc și, luându-l, l-au uns cu mir și l-au îngropat lângă mormântul Sfinților Mucenici Gurie și Samona, care pătimiseră mai înainte; pentru că, după câțiva ani, în aceeași zi a pățimit și Sfântul Aviv, în care au pățimit și ceilalți sfinți. Apoi, încetând prigoana, credincioșii au zidit o biserică în numele acestor trei sfinți mucenici și au pus într-însa sfintele lor moaște într-o raclă ce izvora celor bolnavi tămăduiri și multe minuni făcea acolo. Din aceste minuni, vom pomeni aici una preamărită ce s-a făcut acolo.

Odată s-a ridicat asupra împărăției grecești un neam păgân barbar de la Răsărit, care locuia aproape de perși, ce se chema Etalite, și multe cetăți pustiind și robind, a ajuns până la Edesa, vrând ca s-o ia și pe dânsa și s-o nimicească, precum nimicise și multe altele. Deci împărații greci vrând să apere cetatea de vrăjmași și să o scape de înconjurare, au adunat mulțimea oștilor lor și le-au trimis spre ajutor la cetatea Edesa.

Intrând oștile grecești în Edesa, au rămas într-însa multă vreme apărând cetatea de barbari. Și era în oastea grecilor un ostaș de neam got. Acest ostaș s-a întâmplat în Edesa că a fost în gazdă în casa

unei văduve înțelepte, cu numele Sofia, care avea o singură fiică, cu numele Eufimia, pe care o păzea în feciorie ca pe lumina ochilor, învățând-o obiceiurile cele bune și frica de Dumnezeu. Apoi se sârguia s-o ascundă de vederea oamenilor, căci era foarte frumoasă la față. De aceea o păzea maică sa într-o cameră deosebită ca să n-o vadă ochii bărbătești. Dar petrecând gotul acela multă vreme în casa văduvei, s-a întâmplat de a văzut odată copilă și minunându-se de frumusețea ei, s-a rănit foarte cu inima și se gândea neîncetat în ce chip ar putea s-o înșele.

Deci apropiindu-se de maică să, a început să o roage ca să-i dea de soție pe fiica ei cu toate că ticălosul acesta de got avea în țara sa femeie și copil. Însă tănuia aceasta și se făcea ca și cum ar fi neînsurat, spre a dobândi ceea ce poftea. Dar mama copilei se lepăda de dânsul, zicând: „Nu voi da în pământ străin pe fiica mea cea unică pentru că tu ești om străin și vrei s-o duci pe fiica mea în pământul tău; iar eu aș fi foarte mâhnită fără dânsa, căci n-am alt fiu sau fiică, cu care aș putea să mă mângâi în văduvia mea, decât numai pe aceasta singură. Deci nu ți-o voi da pentru că nu pot trăi dacă nu voi vedea fața ei”.

Atunci el, umplându-se de mânie, a început a o îngrozi foarte, zicând: „De nu-mi vei da pe fiica ta,

nu voi ieși de aici până când nu voi aduce multe rele asupra ta și te voi arunca în cea mai mare nevoie; căci sunt ostaș și orice fel de ispită voi vrea, pot să ți-o fac lesne”. Iar ea, deși era singură și nu avea cine să-i ajute, cu îndrăzneală i se împotriva. Atunci ostașul o rugă cu momeli; apoi cu îngroziri o sfătuia ca să-i dea pe fiica ei spre însoțire. Astfel a supărat-o toată vremea cât a petrecut acolo, dându-i daruri - căci nu era dintre cei săraci -, și a cumpărat atât văduvei cât și fiicei sale, podoabe de aur și haine scumpe, ca să poată dobândi ceea ce dorea.

Însă văduva nici darurile nu le primea, ci se lepăda de dânsul, ascunzând copila cu mai mare pază, ca să n-o mai vadă acel ostaș fărădelege. Iar odată văduva a zis către dânsul: „Eu am auzit că tu ai în țara ta femeie și copil”. Iar el, fiind biruit de dorul copilei și neavând frică de Dumnezeu, a început a se jura și a se blestema zicând că niciodată n-a avut femeie, ci voiește a avea de soție pe fiica ei și a o face doamnă peste toată averea ce o are în patria lui. Iar văduva Sofia a crezut pe acest ostaș viclean pentru că se jura cu mii de jurăminte și chemă pe Dumnezeu ca martor că nu are femeie.

Atunci s-a plecat văduva spre rugămintea lui și a voit să-i dea pe fiica sa Eufimia. Deci, ridicându-și mâinile către Dumnezeu a zis: „Tu, Stăpâne, ești

Părintele orfanilor și judecătorul văduvelor, caută cu milostivire spre zidirea Ta și nu lăsa pe copila aceasta care se însoțește cu acest bărbat necunoscut. Nu trece cu vederea sărăcia mea și nu mă lăsa pe mine fără de ajutor, pentru că nădăjduind spre purtarea Ta de grijă, dau pe sărmana mea fiică acestui om străin și pe Tine Te iau martor jurămintelor și făgăduințelor lui”.

Apoi copila a fost dată acelui got și, săvârșându-se nunta, trăiau în pace. Iar fiică a zămislit un fiu; dar mai înainte de a naște s-au dus potrivnicii de la cetate, căci n-au putut s-o robească pentru că oastea grecească ce era înăuntru apăra bine zidurile ei, făcând mult război împotriva vrăjmașilor. Iar mai vârtos se apăra cetatea cu rugăciunile Sfinților Mucenici Gurie, Samona și Aviv.

Deci, ducându-se vrăjmașii înapoi și oastea grecească trebuia să se întoarcă într-ale sale. Atunci și gotul se sârguia să se întoarcă în țara sa, iar maică, tânguindu-se nemângâiata de despărțirea fiicei sale, voia să n-o dea gotului s-o ducă în pământ străin. Însă nu putea rupe legătura însoțirii ce era legată prin legea firii. Deci, voind vicleanul ginere să plece cu soția, Sofia l-a luat pe el și pe fiica ei și i-a dus în biserica Sfinților răbdători de chinuri, Gurie, Samona și Aviv și,

așezându-i înaintea sicriului lor, a zis către ginerele său: „Eu nu-ți încredințez pe fiica mea, dacă nu-mi vei da garanți pe acești sfinți care au pătit pentru Hristos. Atinge-te dar de sfânta lor raclă și jură că nu vei face nici un rău fiicei mele, ci o vei avea în dragostea ce i se cuvine și în cinste”.

Gotul, crezând că acest lucru este ușor, îndată, fără sfială s-a atins de cinstitul sicriu al sfinților mucenici, zicând: „Din mâinile voastre, o, sfinților, primesc pe copila aceasta și pe voi vă fac martori maicii sale, că nici un rău nu voi face soției mele, nici n-o voi mâhni niciodată, ci o voi păzi pe dânsa până la moartea mea”. Așa vorbea gotul, ba încă se jura pe Dumnezeu, netemându-se că Domnul Dumnezeu izbândirilor va răsplăti lui după faptele sale și după vicleșugul lui îl va pierde.

Iar maică, auzind jurământul ginerelui său, a strigat către sfinții mucenici, zicând: „Vouă, după Dumnezeu, o, Sfinților Mucenici, vă încredințez pe fiica mea și prin voi o dau acestui străin”. Astfel rugându-se, s-au sărutat una pe alta cu dragoste și s-au despărțit. Văduva Sofia s-a întors acasă, iar gotul și Eufimia au plecat în calea lor. Apoi pe sluga pe care o aveau atunci pe lângă dâșii, a eliberat-o, ca să nu se descopere taina din casa ei.

După o cale atât de lungă, ajungând la patria gotului și fiind aproape de casa lui, s-a repezit gotul asupra copilei ca un vrăjmaș cu mare răutate, uitând de dragostea cea față de dânsa și de jurământul ce-l dăduse. A dezbrăcat de pe dânsa hainele cele scumpe și podoabele cele de aur și a îmbrăcat-o în haine proaste, ca pe o roabă și, scoțând sabia, a îngrozit-o pe dânsa, zicând: „De vrei să fii vie, atunci când vei intra în casa mea, să nu spui nimănui nimic din cele ce s-au petrecut între noi, ci să zici că-mi ești roabă; fiindcă eu am în casa mea femeie și copil, iar tu să fii roaba femeii mele și să te supui ei în toate. Iar de vei spune ei sau altcuiva din rudeniile mele că te-am luat pe tine de soție, atunci sabia aceasta îndată o vei vedea pe grumazul tău și vei muri cu amar”.

Astfel văzându-se copila înșelată și batjocorită de acel barbar, auzind îngrozirea lui, s-a înspăimântat și, fiindu-i frică, a zis către dânsul: „Oare aceasta este dragostea ta? Aceasta este împlinirea făgăduielilor tale? Acestea sunt jurămintele tale? Oare astfel ți-a fost gândul, ca pe mine soția ta, să mă faci roabă, eu care eram slobodă? Eu pentru tine am lăsat pe maica mea, rudeniile și patrie și m-am lipit de tine cu dragoste nefățarnică, crezând cuvintelor tale pe care le-ai întărit cu jurământ. Iar tu acum îmi răsplătești cu amar în locul dragostei mele și în loc de bărbat și soț te-ai făcut vrăjmaș și

muncitor aducându-mă în pământ străin, ca să mă pierzi pe mine aici”.

Acestea zicând, și-a ridicat mâinile și ochii către cer, oftând din adâncul inimii și tânguindu-se amar și plângând, a strigat către Dumnezeu, zicând: „Dumnezeul părinților mei, vezi nevoia mea, auzi suspinul meu și ia aminte la glasul rugăciunii mele. Vezi ce-mi face mie călcătorul de jurământ și mă izbăvește din toate răutățile acestea cu rugăciunile sfinților tăi plăcuți, care pentru Tine au pățimit. O, Sfinților Mucenici Gurie, Samona și Aviv, pe voi vă chem acum, ajutați-mi mie celeia ce am căzut în neașteptată nevoie; pentru că eu, nădăjduind spre voi, am mers după gotul acesta. Deci fiți răzbunători asupra lui, iar pe mine izbăviți-mă dintr-o nevoie ca aceasta”.

Astfel tânguindu-se ea cu amar și rugându-se către Dumnezeu în taina inimii sale, a intrat în casa gotului. Iar femeia văzând pe copilă și luând aminte la frumusețea ei, s-a tulburat de zavistie căci zicea că bărbatul ei a luat pe tânăra aceasta cu gând rău. Deci a întrebat pe bărbatul său, zicând: „Cine este fecioară aceasta și de unde ai adus-o?”.

Iar el a zis: „Am adus-o din Edesa, ca să-ți fie ție roabă”. Iar femeia a zis: „Frumusețea feței o arată a

fi liberă, nu roabă”. Iar bărbatul a zis: „Deși a fost liberă în pământul ei, precum fața o arată, însă acum este roaba ta”. Iar Eufimia, de frică, neîndrăznind a zice ceva, tăcea și se supunea femeii gotului, slujind ca o roabă doamnei sale, pentru că nu știa ce să facă pentru a se izbăvi de primejdia ce o cuprinsese.

Acolo făcea slujbă ca o roabă și, având pe sfinții mucenici totdeauna în mintea sa, grăia către dânsii cu lacrimi: „Sârguiți de ajutați-mi mie, roabei voastre, o, sfinților, sârguiți-vă de mă miluiți și nu treceți cu vederea batjocură și înșelăciunea ce mi s-a făcut”. Iar stăpâna ei, având pizmă în inima sa, s-a făcut aspră și cumplită spre copilă și-i poruncea să facă lucrurile cele mai grele și în multe feluri o muncea. Apoi mai cumplit decât toate era, că nu voia să vorbească cu dânsa niciodată și nici tânără nu știa limba aceea, neputând să spună stăpânei sale nimic. Căci se temea de got ca să nu o omoare, dacă ar spune stăpânei sale ceva din cele privitoare la sine. Iar după puțină vreme femeia gotului a cunoscut că Eufimia este îngreuiată și s-a aprins asupra ei cu mai multă pizmă și mai cumplită mânie, poruncindu-i a face lucrurile cele mai aspre și mai grele, vrând cu acest chip s-o omoare.

Împlinindu-se zilele, a născut un băiat care avea asemănarea gotului, tatăl adevărat al acelui prunc. Iar femeia gotului văzând copilul că după chip este asemenea bărbatului său, s-a umplut de nespusă mânie și cugetă în ce chip să-l omoare. Și a zis către bărbatul său: „În zadar te lepezi că n-ai cunoscut pe tânăra aceasta, pentru că iată, pruncul cel născut dintr-însa este adevărată dovadă; căci îți seamănă ție în toate”. Iar el iarăși s-a lepădat, zicând: „Nu este adevărat, căci eu niciodată n-am cunoscut-o, iar tu ai stăpânire peste dânsa și orice voiești fă cu dânsa căci este roaba ta”. Atunci prea înrăutățita femeie a pus în mintea sa gând să omoare pe copil cu otravă. Și după puțină vreme a pregătit otravă de moarte, apoi a trimis pe maica copilului la lucru.

Rămânând copilul singur, femeia i-a turnat otrava cea de moarte în gura lui și îndată a murit copilul. Întorcându-se maica de unde a fost trimisă, a văzut pe copil zăcând mort și s-a umplut de negrăită jale, încât i se rupea inima de mare supărare pentru copil. Ea nu știa care este pricina morții copilului, pentru că nu fusese nimeni atunci în casă, când stăpâna sa a turnat otrava în gura copilului. Deci, privind maică pe fiul său, a văzut otrava curgând din gura lui și și-a adus aminte că stăpână s-a lăudat odată asupra ei și asupra copilului că îi va pierde pe dânsii cu moarte. Atunci

a priceput că ea este pricina morții copilului, însă tăcea neîndrăznind a zice ceva.

Și luând puțină pânza, a șters otrava care curgea din gura copilului și a păstrat-o la sine, nespunând nimănui taina aceea; apoi a îngropat copilul. După câteva zile gotul a chemat la ospăț pe prietenii săi și tânăra sluja la masă. Deci, când a venit vremea să dea paharul la stăpâna sa, vrând să cunoască dacă într-adevăr ea a omorât copilul ei cu otravă, a luat pânza aceea cu care ștersese gura copilului și a înmuiat-o în ascuns în paharul cel cu băutură și, scoțând-o, a stors-o iarăși în pahar. Apoi a dat băutura aceea stăpânei sale. Aceasta, neștiind nimic, a băut din pahar și astfel s-a întors durerea la capul ei, căci în acea noapte a murit repede femeia gotului, căzând în groapa pe care a săpat-o altuia.

Gotul, sculându-se a doua zi și văzând pe femeia lui moartă, s-a spăimântat de moartea ei cea repede. Apoi s-a umplut toată casa de jale, adunându-se rudeniile, prietenii și vecinii și plângând pentru dânsa. După aceea, zidind mormânt frumos, a îngropat-o cu cinste și trecând șapte zile de la moartea ei și-au adus aminte rudeniile moartei de tânăra cea adusă din Edesa și au zis: „Nu este altcineva pricina morții rudei

noastre decât numai roaba aceasta, căci ea totdeauna avea pizmă asupra ei”.

Deci s-au sculat toți asupra Eufimiei și voiau s-o dea ighemonului ca s-o bată și s-o întrebe cum a omorât pe stăpâna sa. Dar nefiind atunci ighemonul acasă, cei fărădelege au făcut alt sfat și au hotărât ca să îngroape pe Eufimia de vie, împreună cu cea moartă. Deci, descoperind mormântul celei moarte, au pus pe tânăra acolo, lângă trupul cel împutit și plin de viermi, ca să moară cu moarte negrăită, apoi au prăvălit o piatră mare peste mormânt și au pus strajă. Cine va putea spune supărarea și necazul ce avea atunci în mormânt tânăra aceea? Căci era cuprinsă de frică, de spaimă mare și de plângere. Să-și închipuiască cineva ce fel de frică și nevoie are omul viu închis în mormânt, împreună cu un trup împutit.

În acea strâmtoare fiind Eufimia, a strigat din mormânt către Dumnezeu în amărăciunea inimii sale, precum odinioară proorocul Iona în pântecul chitului și se ruga, zicând: „Doamne, Dumnezeul puterilor, Care Te odihnești peste heruvimi și vezi adâncurile; Tu vezi amărăciunea inimii mele și strâmtorarea mea în acest mormânt întunecos și împutit. Tu știi că pentru numele Tău am fost dată acestui got fără de lege, căci el, jurându-se cu numele Tău, m-a luat pe mine. Deci, miluiește-mă

pentru numele Tău Cel sfânt. Tu omori și faci viu, pogori în iad și ridici; deci izbăvește-mă din această moarte amară și mă scoate din acest mormânt ca din iad căci ești puternic a scula și pe cei morți, cu cât mai vârtos pe mine cea vie, care sunt aproape de moarte; deci scoate-mă din porțile morții. Miluiește-mă, o, Stăpâne, pentru rugăciunile Sfinților Tăi Mucenici Gurie, Samona și Aviv a căror vărsare a sângelui și moarte a lor ai primit-o ca pe o jertfă curată. O, Sfinților Mucenici, vrăjmașul meu v-a pus garanți maicii mele; deci miluiți-mă pe mine, care pier cumplit”.

Astfel rugându-se în amărăciunea sufletului, iată s-au arătat trei bărbați purtători de lumină, strălucind ca trei luceferi, adică Sfinții Mucenici Gurie, Samona și Aviv. Și îndată a pierit duhoarea care era în mormânt, iar Eufimia a mirosit frumoasă mireasmă care ieșea nu din trup, ci de la sfinții mucenici cei ce se arătaseră. Sfinții au zis către dânsa: „Îndrăznește, fiică, și nu te teme; degrab vei dobândi mântuirea”. Acestea zicând sfinții, s-a îndulcit inima Eufimiei de vederea cea prealuminată a sfinților și de cuvintele lor cele mângâietoare. Apoi, umplându-se de bucurie, a adormit cu un somn dulce. Iar pe când dormea, a fost luată din mormânt, cu puterea cea nevăzută și atotputernică a lui Dumnezeu și într-un ceas a fost adusă în Edesa în biserica Sfinților Mucenici Gurie,

Samona și Aviv, unde a fost pusă lângă cinstitul lor mormânt. Și era atunci noapte când a fost adusă Eufimia și se săvârșea în biserică obișnuita cântare a Utreniei.

Deșteptându-se din somn, a văzut iarăși pe Sfinții Mucenici zicând către dânsa: „Bucură-te, fiică, și cunoaște unde ești acum. Iată am împlinit ceea ce am făgăduit; mergi acum cu pace la maica ta”. Zicând acestea, s-au făcut nevăzuți, iar tinăra sculându-se, lua seama unde este; căci cunoștea acum că nu este în mormânt. Apoi, văzând zidurile bisericii și cinstita raclă a Sfinților Mucenici și auzind cântarea clericilor, a cunoscut că este în Edesa în biserica Sfinților răbdători de chinuri ai lui Hristos, Gurie, Samona și Aviv.

Deci s-a umplut de negrăită bucurie și veselie și, cuprinzând cu dragoste racla Sfinților Mucenici, cu lacrimi a dat mulțumire lui Dumnezeu și sfinților Lui pentru mila ce a făcut cu dânsa. Și astfel grăia în mulțumirea sa: Dumnezeul nostru, în cer și pe pământ, toate câte a vrut a făcut. Trimis-a din cer și m-a mântuit. Bine ești cuvântat, Doamne, Cel ce mântuiești pe cei ce nădăjduiesc spre Tine. Seara se va sălășlui plângere și dimineața bucurie.

Acestea și multe altele zicând ea cu lacrimi de bucurie, preotul a auzit cuvintele și plângerea ei.

Apoi, apropiindu-se de dânsa, a întrebat-o: „Cine ești tu și pentru ce plângi așa?”. Iar ea, deschizându-și gura, a început a-i spune lui toate cu de-amănuntul; cum a fost dată de maică să gotului, în urma jurământului de lângă racla sfinților și ce a pățit de la acel călcător de jurământ; cum a fost închisă în mormânt și cum, rugându-se ea, i s-au arătat Sfinții Mucenici și într-un ceas au adus-o pe ea din țara goților în biserica aceasta. Iar preotul, auzind acestea, s-a spăimântat, mirându-se de puterea cea mare a lui Dumnezeu. Însă nu voia să creadă desăvârșit cele grăite și a întrebat-o: „Cine este maica ta?”. Apoi înștiințându-se că văduva Sofia este maica ei, a trimis îndată după dânsa, chemând-o să vină la biserică.

Sofia, neștiind nimic, a venit degrabă și văzând pe fiica sa stând lângă cinstita raclă a sfinților mucenici, îmbrăcată în haine proaste, s-a spăimântat de o vedere că aceea nenădăjduită; apoi s-au îmbrățișat, plângând amândouă, încât nu puteau să vorbească vreun cuvânt. După aceea, nu degrabă potolindu-se de tânguirea lor cea cu lacrimi, a întrebat-o maică să: „Cum ai venit aici, fiica mea preadulce și pentru ce ești îmbrăcată cu aceste haine întinate?”. Iar ea a spus toate cu de-amănuntul cele ce a pățit în pământ străin de la acel bărbat viclean, cum ieri a fost îngropată în

mormânt și cum a fost scăpată cu preaslăvire și a fost adusă aici, prin mijlocirea Sfinților Mucenici Gurie, Samona și Aviv.

Auzind acestea, mama ei se topea cu inima de durere. Și toți cei ce se întâmplaseră acolo, ascultând cuvintele ce le spunea Eufimia, se minunau foarte și preamăreau puterea lui Dumnezeu cea atotputernică și mila Lui. Apoi mama ei, cazând înaintea raclei Sfinților Mucenici, înălța mulțumire lui Dumnezeu și sfinților Lui cu mare glas; și toată ziua aceea a petrecut-o în biserică, rugându-se, mulțumind lui Dumnezeu și cuprinzând racla sfinților mucenici cu dragoste și cu osârdie. Iar seara târziu, luând maică pe fiica sa, s-a dus cu bucurie la casa ei, lăudând pe Dumnezeu.

A doua zi a străbătut prin toată cetatea vestea despre acea minune. Și s-au adunat de pretutindeni în casa văduvei rudeniile și vecinii care se minunau de cele ce povestea copila Eufimia. Apoi toți lăudau numele Domnului, propovăduindu-se ajutorul Sfinților Mucenici. De aici înainte Sofia a viețuit împreună cu fiica ei cu plăcere de Dumnezeu, povestind tuturor puterea Lui, care se arătase lor cu milostivire. Și Eufimia zicea: „Dreapta Domnului a făcut putere, dreapta Domnului m-a adus pe mine de la goți la Edesa.

Nu voi muri, ci voi fi vie și voi povesti lucrurile Domnului”. Iar Dumnezeu a făcut izbânda acelui got călcător de jurământ în acest chip.

După câțiva ani acel neam păgân, care și mai înainte dăduse război asupra grecilor, unindu-se cu perșii, iarăși s-a răsculat asupra ținutului aceluia și încerca să ia cetatea Edesa. Pentru aceea iarăși a fost trimisă oastea grecească la Edesa spre apărarea cetății. Și a venit împreună cu oastea aceea și gotul cel mai sus pomenit, care cu vicleșug și cu înșelăciune luase de la Sofia pe fiica ei, Eufimia. El nu știa nimic de minunea ce se făcuse, căci socotea acum că Eufimia a murit în mormânt fiind închisă cu femeia sa cea moartă. El a venit la casa Sofiei ca la soacra sa, nerușinându-se. Dar ea, văzând că vine, a ascuns pe Eufimia în camera cea mai dinăuntru și l-a primit în casa sa ca pe un ginere al său, ca și cum se bucura de venirea lui.

Apoi, adunându-și rudeniile sale și vecinii, a început înaintea lor a întreba pe got, zicând: „Cum ați călătorit de aici și cum s-a păzit fiica mea, fiind pe cale îngreuiată și cum a născut? Căci multă mâhnire am avut pentru dânsa și mă temeam să nu i se întâmple ceva de supărare, pe cale”. Iar el a răspuns: „Dumnezeu, cu rugăciunile tale, ne-a ușurat calea de am călătorit fără necaz și fiica ta este sănătoasă și a născut un băiat. Ea îți trimite

închinăciune prin mine și de nu ne-ar fi fost fără de veste această plecare, apoi și fiica ta ar fi venit la tine, împreună cu mine și cu copilul, ca să te mângâi împreună cu dânsa. Dar va veni în altă vreme mai lesnicioasă”.

Sofia, auzind cuvintele acestea s-a aprins de dreaptă mânie față de cuvintele mincinoase ale acestui om rău și a strigat tare, rupându-și hainele și zicând: „Înșelătorule, vicleanule și ucigașule! Ce ai făcut cu fiica mea?”. Zicând acestea, a scos pe Eufimia din camera cea dinăuntru și a adus-o înaintea ucigașului. Apoi a zis: „Oare cunoști pe această tânără? Cine este aceasta? Știi unde ai închis-o pe dânsa, călcătorule de jurământ? Cum ai dat-o morții, nelegiuitule?”. Iar el, auzind aceste cuvinte și văzând pe Eufimia, s-a cutremurat și a rămas fără de glas, nemaiputând a-și deschide gura să grăiască vreun cuvânt; ci era ca un mort.

Atunci, rudeniile și vecinii care se adunaseră acolo, l-au închis cu grijă într-o cameră și au pus strajă la ușă. Iar Sofia împreună cu fiica sa, chemând un scriitor, au scris toate cele ce li s-au întâmplat, nelăsând nimic nescris din acea minune. Apoi, mergând la fericitul Evloghie, episcopul acelei cetăți, i-a dat acea scrisoare, spunându-i despre venirea vrăjmașului și vicleanului său ginere. Iar episcopul citind scrisoarea, îndată, luând clerul

său, a mers la voievodul care era peste oștile grecești ce veniseră acolo. Și a poruncit ca înaintea voievodului să se citească scrisoarea aceea, dată de văduva și de fiica sa, în care era scrisă cu amănuntul minunea Sfinților Mucenici.

Voievodul, ascultând cu luare aminte, s-a spăimântat de acea minune preamărită și toți cei care erau împreună cu dânsul s-au umplut de frică. Apoi voievodul îndată a poruncit să aducă înaintea lui atât pe got, cât și pe văduva Sofia împreună cu fiica sa Eufimia. Și a poruncit ca să se citească iarăși povestirea în auzul tuturor, căci se adunase mulțime de popor în curtea voievodului, bărbați și femei. Deci, voievodul a întrebat pe got dacă sunt adevărate cele scrise, iar gotul a răspuns că sunt adevărate și nu este nici o minciună într-însele. Atunci voievodul a zis către dânsul: „Ucigașule, ticălosule, cum nu te-ai temut de Dumnezeu, nici de judecata Lui cea înfricoșată? Cum nu te-ai înfricoșat de jurământul ce l-ai făcut lingă racla Sfinților Mucenici, pe care i-ai făcut garanți și martori ai făgăduinței tale? Pentru ce n-ai miluit pe fecioara pe care ai înșelat-o cu vicleșugul tău? Deci primește vrednica pedeapsă pentru faptele tale!”. Și îndată a poruncit să-i taie capul cu sabia și să ardă în foc trupul lui.

Dar iubitorul de Dumnezeu episcop a rugat mult pe voievod ca să nu piardă cu moarte pe got, ci să facă milă cu dânsul și să-l lase viu, ca să preamărească minunile lui Dumnezeu. Iar voievodul a răspuns episcopului: „Mă tem a milui pe cel ce a făcut atâta răutate, ca să nu minii pe Sfinții Mucenici pe care i-a înșelat acest călcător de jurământ”. Deci, gotul a fost tăiat după porunca voievodului, iar pentru rugămintea episcopului, trupul lui n-a fost ars ci l-a îngropat în pământ; și astfel a luat sfârșit acel om ticălos. Astfel, Dumnezeu Se preamărea întru sfinții Săi, Căruia și de la noi păcătoșii, să-I fie slavă, cinste și închinăciune, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

